

akkor hol a béke? Valami mozzanat, ami relatív nyugalmat ad az embernek. Semmi, semmi ilyen nincs?

Bizonyos értelemben valóban nincs. Két mozzanatot azonban találhatunk. Az egyik: nyugodt vagyok abban a tekintetben, hogy amíg kifelé nem, csupán befelé alkalmazom az erő fegyverét, addig hasonló vagyok Krisztushoz. Amíg vállalom a magasabb szintre törekvést és az ezzel járó szenvedést, addig az ő életét élem. A másik: ennek a vállalásnak a fizikai megvalósulása. Ha a nap végén szembesítem magamat a mai lelkiismeretemmel, ha elmarasztalom magamat, de vállalom a holnapi mérce követelményét, akkor az elalvásig terjedő időben – 10, 20, 60 másod-

percig – szó szerinti békében, testi és lelki nyugalomban vagyok. Ez az a perc, ami a jó lelkiismeretű ember számára adatik a földi hétköznapokon.

Ebből már következik, hogy az értelem síkján kifelé, az emberek felé irányulva, kettős magatartást kell érvényesítenem. Nincs erőalkalmazás, ha ebből az illetőnek fizikai vagy adminisztratív kára származnék, de teljes az erőbevetés mindazon törekvések szolgálatában, amelyek Isten Országá felé közelítik vagy abban előreségitik őt. E kettős tevékenységgel járó közérzet az eddig elmondott kétfajta magatartás eredményeként alakul ki.

Nincs békénk mindaddig, amíg el nem jutunk Istenhez. E világ

sötétjében haladunk. Éjszakai repülés ez. A fülkében műszereink pisálakolnak, időnkint irányjelző állomásokhoz mérjük be magunkat. Utat helyesbítünk. Van itt pihenés, van itt nyugalom? Nincs. Tudatalatti ösztöneinkkel bízunk műszereinkben, bízunk azokban, akik távolról segítenek minket a jelzőállomásokon. A béke összes eleme csupán ennyi: bizalom.

A leszállásig, ezen kívül, nincs más.

Csak kontroll és feszültség.

Merza József

(1971, Karácsony)

Forrás: Koinónia, 2015/12

Gondolatok 2019 karácsonyán

Már évek óta küszködöm a karácsony megünneplésén. 75. éve met taposva, igen sok és sokféle karácsonyt éltem meg. Legszebb karácsonyaim az én gyerekkori és a gyerekeim gyerekkori családi karácsonyai voltak. „Hagyományos” keresztény családba születtem, amin azt értem, hogy „kaptam” a hitet, a vallást. Beleszülettem egy tisztességes családba, ahol hitből megélt keresztény példát láttam. Engem nem küldtek a templomba, hanem együtt jártunk misére. Példás életet éltek élénk szüleinek, szeretetben, békességben, minket is szeretetre nevelve. (Ketten voltunk testvérek, a bátyám és én.) Hozzánk a Jézuska jött karácsonykor. Nem voltunk gazdagok, de szegények sem. Amikor elsős osztálytársaim felvilágosítottak arról, hogy nem is a Jézuska hozza a fát és az ajándékokat, sírtam. A tanító néni megvigasztalt, hogy azoknak, akiknek nem a Jézuska hozza az ajándékokat, azoknak a szülik díszítik a fát, és a szüleiktől kapnak ajándékot, hogy ne sírjanak (’50-es évek).

Teltek az évek... Már nem tudom, mikor tudtam meg, hogy valóban nem a Jézuska hozza a fát és az ajándékokat, de aztán is szépek, meghittek voltak a karácsonyaink. Bátyám ’56-ban elhagyta az országot, és aztán már csak egyedüli gyerek maradtam. Ő 18 évesen hagyta el az országot, én 11 voltam akkor (’56-’60-as évek).

Teltek az évek... A karácsony mindig szép és meghitt volt akkor is, amikor már édesapám sem volt, amikor már Nagyikám sem volt, csak ketten voltunk Édesanyámmal (’65-’70-es évek eleje).

Újabb évek teltek el... (’70-es évek közepe) Férjhez mentem, és hat év alatt négy fiúnk született. Édesanyámat mindig elhoztuk hozzánk karácsonykor – mert amúgy nem éltünk együtt, de nem lakott messze. Hát ezek a karácsonyok is csodálatosak voltak. A sok kis gyerekkel, a sok ajándékkal. Arra azért emlékszem, hogy a közösségben megbeszéltük, hogy a legtöbben nem „jézuskáznak”, hanem a gyerekekkel együtt díszítik a fát. Gondoltam, hogy ezt mi is bevezetjük, mert igaz ugyan, hogy csodálatos, ha a gyerek azt hiszi, hogy a Jézuska hozza a fát és az ajándékokat, de milyen megrázó, amikor megtudja, hogy ez nincs így, és tulajdonképpen nagy csalódás éri őket. A csalódás is nagy traumát okoz, de ha mind e mögött az van tulajdonképpen, hogy a szüleik hazudtak, hát az még nagyobb csalódás. Így aztán valóban együtt díszítettük a fát a gyerekekkel. Aztán ki kellett menni a szobából, amíg kiraktuk az ajándékokat, majd csöngetett az „angyalka” – vagyis mi –, és mondtuk, hogy most jön a Jézuska, vagyis az ajándékozás. Persze énekeltünk, én zongorán kísértem a Mennyből az angyalt, a Stille Nacht-ot, a Pásztorokat stb. (’80-as évek).

Persze tovább telt az idő... Ismét változott a helyzet (’90-es évek közepe). A gyerekek kezdtek felnőtté válni, és ha még nem alapítottak is családot, már ki-ki a maga lábára állt. Utaztak a nagyvilágban, önállósultak. Ezekben az években még nagyjából össze lehetett hozni a családot, akár még szentestére is, ünnepi vacsorára egy asztalhoz (halászlé, rántott hal, bejgli), és arra, hogy jöhessen a Jézuska. Igaz, akkor már kihúztuk egymás nevét, hogy ne mindenki mindenkinek vegyen ajándékot. A fát ők vették meg, menynyezetig érő óriás fát hoztak, és ők díszítették fel. Azalatt férjem, Lajos megfőzte a csodálatos halászlét – „balatoni gyerekként” mindig ő főzte, mert ő Zamárdiban nőtt fel. Aztán szép nagy asztalt terítettünk, és ünnepeltünk. Olyan is volt, hogy a gyerekek 25-én feljöttek a Máttyás-templomba az ünnepi misére.

Az idő mindig telik... A gyerekek kirepültek. Akkor is, ha valamelyikük nem alapított családot. Már nem nagyon lehetett karácsonykor úgy összejönni, hogy mindegyik gyerek például 24-én vagy 25-én ott legyen. Pláne ha közben családot alapított, hiszen akkor már a másik fél családjához is kellett alkalmazkodnia. Megszűntek a plafonig érő fák. Legfeljebb én vettem 1 m-es vagy még kisebb fát. Közben Lajos is lebetegedett (1998). Az ezután első karácsonyon próbáltam halászlét

csinálni, persze élő halat vettem, ahogy Lajos is tette, de az nem az én kezemnek való volt – mármint a halpucolás. Nagyon nehéz volt. De azért még voltak „nagy” karácsonyok (2000-es évek eleje). Több éven keresztül a gyerekeim magukkal vittek pl. a TESCO-ba, és együtt bevásároltunk mindent, amit összeírtam, hogy mi kell az ünnepi sütés-főzéshez. Természetesen ők fizették ki. Besegítettek a karácsonyi készülődésbe. Sütöttek-főztek. Aki itt volt szenteste, az itt volt – általában az egyedülállók –, aztán volt, aki 25-én volt, volt, aki 26-án. Mindenki elhozta az ajándékát, hogy ott legyen a fa alatt, de sokszor nem látta, hogyan örült az illető az ajándéknak, mert ő másnap jött. Később már nem húztuk ki egymást, vagyis nem volt ajándékozás, nem volt nagy bevásárlás, nem volt közös ünnepi vacsora, és lassan a 25-26-i ebéd is elmaradt, mert addigra én robbantam le annyira, hogy fizikailag nem bírtam a bevásárlást, a konyhában állást egész nap. De azért eljöttek, ha nem is ebédre. Azt mondtam nekik: Asztalom terítve, ajtóm nyitva, ki mikor tud, akkor jöhet.

A 2010-es évektől végképp elmaradtak a családi karácsonyok. Családalapítások, unokák... Tényleg nem lehetett összeegyeztetni az időpontot. A szentesték természetesen ki-ki a saját családjával. A 25-26 pedig lehet, hogy nem épp velünk, hanem a házastárs családjával. Itt már úgy „hirdettem meg”, hogy asztalomon sütemény, kávé, és bármelyik délután nyitva áll az ajtó.

Kb. a 2010-es évek közepétől nem éreztem, hogy jön a karácsony. Már nem is vártam a karácsonyt, igazában „kerestem” a karácsonyt.

2018: újabb fordulópontra: Lajos eltávozott az Örök Hazába... 2018 az első olyan év, amikor „egyedül” voltam karácsonykor. Még mindig „kerestem” a karácsonyt. Többeknek feltettem a kérdést, még lelkivezetőmnek is, hogy hol van a karácsony? Igazi választ nem kaptam. Vagy lehet, hogy a válasz „igazi” volt, de nekem nem adta meg azt a választ senki, ami nekem szólt volna, amivel tudtam volna mit kezdeni. Kerestem, és nem találtam a karácsonyt. Ő, persze az eszemmel tudtam, hogy

igen, Jézus születését várjuk. A Megváltó születését várjuk. Vagy itt az idézet Angelus Silesiustól: „Hiába születik Jézus százszor Betlehemben, ha nem születik meg újra a te szívedben.” Hát igen! Nagyon jól tudom a „leckét”. Sok leckét tudok, de nem ÉRZEM. És évek óta nem érzem. Igaz, keveset tettem érte. Nem jártam róratéra. Persze hivatkozhatok a körülményeimre, de az akkori körülményeimben valóban képtelen voltam hajnalban kelni. Elveimhez híven, a gyerekeim szentestéjén nem akartam „bezavarni”. Bár nekem természetes volt, hogy özvegy édesanyámmal mindig együtt ünnepeltünk. Ők nem ajánlották fel, de nem is fogadtam volna el. 2018-ban 25-én Péter fiaméknál töltöttem a karácsonyt.

2019: a második karácsony „egyedül”. A közösségben most konkrétan feltettem a kérdést. Többben is vannak közöttünk, akik családi körülményeik miatt egyedül töltik a karácsonyt. Kérdeztem, hogy kinek mit jelent a karácsony, merthogy én még mindig nem találok rá a választ. És ezt úgy kérdeztem, hogy nem félek az egyedül töltendő szentestétől. Nem vagyok bánatos, nem vagyok keserű, csak egyszerűen nem érzem a karácsonyt, a karácsonyi hangulatot, és egyáltalán, hogyan készüljek? Pár éve már nem vettem kis fenyőfát sem, hanem van egy arasznyi műfenyőm. Azt teszem ki, és pár színes fényt, néhány dísz és képet a szobába. Valamiféle karácsonyi hangulat azért így is van. De nincs vásárlás, sütés-főzés, rohanás. Játékokat azért vettem az unokáknak, de ajándékot másoknak nem. Azt tudtam, hogy a szentestét megint csak nem szeretném a gyerekeim családjában tölteni. Sőt, szinte azt éreztem, hogy igenis egyedül, itthon, békességben, csendben szeretnék lenni. Tulajdonképpen nem is érzem magam egyedül vagy magányosnak, nekem csak a „karácsony” hiányzik. Nem részletezném a válaszokat. Talán csak annyit, hogy egyik testvérem azt mondta: gondoljak arra, milyen várakozásban voltam, amikor születtem a gyerekeim, és hogy örültem, hogy születni fog gyerekem, és örüljek annak, hogy Jézus fog születni a szentestén. Hát ez is olyan, amit az eszemmel tudok,

hogy persze Jézus fog születni, és ennek örülnöm kellene, de nem elég az, hogy ezt tudom, ezt ÉREZNEM is kellene, és átélni az emiatti örömet. Hát épp ez az, ami hiányzik belőlem.

Közel a 75-höz (2020. márciusban leszek 75): Belső lelki változáson mentem keresztül az utóbbi egy-két évben. Sok súlyos dolgon mentem keresztül. Volt ebben megrázó, és volt benne komoly lelki élmény is. Lajosom halálával kapcsolatban már leírtam a csodálatos isteni gondviselést. Atestem egy elég nagy műtéten. Ezek előtt átestem egy szörnyű igazságtalan megbántáson, aminek következtében egy 72 éves barátságom lett vége. De mint mindennek, ennek is megvolt az igazi oka. Nevezetesen az, hogy megtanultam azt, hogy nem visszabántani, nem gyűlölködni, hanem imádkozni kell. A legutolsó Isten ajándéka az volt, hogy kétszer megírtam Moldvát, mivel egy nénit hoztunk Magyarországra kórházi kezelésre, majd vissza is vittük (2x1700 km.) Ez a két út több okból is Isten ajándéka volt. Egyrészt meg tudtam csinálni. Másrészt olyan helyen jártam, ahol még nem voltam. A harmadik ajándék a csodálatos táj látványa. Szinte szavakba sem lehet foglalni. Királyhágón, Hargitán, a gyimesi havasokon át. Különösen a második visszaút volt csodálatos, mert Gyimesből már egyedül jöttem haza. Hát ez a visszaút valószínűleg „lelkigyakorlat” volt a számomra. Nem kívántam semmi zenét, pedig nagyon jó CD-ket vittem magammal. A csendet kívántam. Sokat énekeltem az úton, sokat imádkoztam, és persze megint a táj szépsége varázsolta el. És egész úton oda és vissza is éreztem az imádságos háttérrel, mert természetesen kértem a kórustól az imát, mert azért ez veszélyes út volt. Éreztem az Istennel való egységet. Azért is gondoltam erről az útról, hogy „lelkigyakorlat” volt, mert olyan gondolataim voltak, amik csak lelkigyakorlatokon vagy meditációban jönnek fel bennem. Unokánóvém fogalmazta meg, hogy ez volt az én „El caminóm”. Tényleg. És talán ennek az élménynek, amit a Jóisten-től kaptam ajándékba, ennek lehetett a következménye, hogy azóta több csendet kívánok magam kö-

rül. Nem mindig kapcsolom be a rádiót vagy a TV-t. Majd a további következménye, hogy vágytam arra, hogy felmenjek a Mátyás-templomba a múlt pénteki rorátéra. Sőt, utána szintén megszületett bennem, hogy a roráté után szeretnék lemenni az altemplomba a szentségimádásra. Tulajdonképpen arra gondoltam, hogy nem is szentségimádásra, hanem csak arra, hogy ott üljek az Oltáriszentség előtt, és hallgatni a csendet. Hallgatni, hogy mit mond nekem Jézus. Mert csak így szólal meg – vagyis máskor is szól, csak a zajban nem hallja meg az ember, csak a csendben. Sokáig ott ültem. Jó volt a csend. Nagyon jó volt a csend. És valóban, egy idő után „megszólt” Jézus. Ez volt a lényege: Az volt a baj, hogy én a „karácsonyt” vártam. Nem a „karácsonyt” kell várni, mert nem a karácsony jön el, hanem valóban Jézus születése jön el. És nekem azon a pénteken, december 20-án született meg Jézus a szívemben! Azóta igazi „karácsony” van szívemben. Megajándékozott az ő BÉKÉJÉVEL. Ez az a BÉKE, amit a világ nem tud adni, csak ő.

Hát azért még elmesélnék valamit:

December 24-én békében töltöttem a szentestét, „egyedül”. Persze nem éreztem magam egyedül. Karácsonyi apróságokkal szépen feldíszítettem a szobát. Pici műfenyő, fényfüzerek, apró képek, díszek a kicsi műfenyő körül, a szekrényeken képeslapok, amiket kaptam stb. Szépen megterítettem, felöltöztem, és megettem a karácsonyi menüt, amit én főztem. Amikor a konyhában voltam, hallgattam a rádiót. Jó műsorokat fogtam ki. Például Csókay András beszélt arról, hogy mennyire érez-

te az ima erejét, miközben operálta a bangladesi számi ikreket. Benn a TV-n kifogtam a beszélgetést Beer Miklós püspök úrral.

Aztán 1/210-kor megnéztem az „éjféli” misét a Vatikánból. A zenei háttér fantasztikus volt. Nagyon élveztem. Ferenc pápa szép és jó gondolatokat fogalmazott meg a szeretetről. Mivel nem jegyzeteltem, így nem tudom idézni. A bevonulástól kezdve végignéztem a misét, még hozzá szokásomtól eltérően úgy, hogy csak néztem, és közben semmi mást nem csináltam (például varrogatni szoktam, mert nem szeretek úgy tévézni, mint a moziban; szeretem közben egy kicsit hasznossá is tenni magamat). Tulajdonképpen elképedve néztem. Néztem, hogy milyen pazar pompával vonultak be. Arany ruha (ez a liturgikus szín ilyen nagy ünnepeken – tudom.) Hozták az arany kelyhet és a sok kisebb, szintén arany kelyhet, amelyekből majd áldoztatni fogják sok embert. És végig a pompa, amikor az istállóban született, jászolba fektetett Jézus megszületését ünnepeljük! És úgy gondolom, hogy MINDENHOL ez volt, van és lesz majd másnap szerte a nagyvilágban, és ez lesz a további éveken át.

Még azon is elgondolkodtam, hogy mit csináltunk két évezred alatt a karácsonyból? Ha Jézus lejönne a földre, sírva fakadna ennek láttán! Talán azt mondaná nekünk, amit a bevonuláskor mondott Jeruzsálem lányainak, hogy ne őt, hanem magukat sirassák. Nekünk is lenne mit sírnunk magunkon. Valóban nem ezért jött a földre! Emlékeztem a Szent István Bazilika előtti vásárra, amely idén a legszebb Európában. Mitől a legszebb? Hát a sok csillogó

villogó díszről, a boltoktól. Milyen a város? Szintén csillog-villog, még a díszes villamosok is. Egyet le is fényképeztem. Valóban szép. És ami az üzletekben, plázákban volt! És a rengeteg ajándék, amit összevásároltak és ajándékoztak az emberek... Csillogás, villogás, pompa, pénzszerzés, hajszoltság stb. stb. Elképedve néztem végig a misét. Talán nem baj, ha ilyen is van, és van „szeretet ünnepe”, csak akkor ne legyen mindez annak a megszületett Jézusnak a tiszteletére, és ünneplésére, aki istállóban született, akinek a jászol volt a bölcsője, és akire párát a marha lehel! Nem bontottam le az én díszemet, színes fényfüzereimet, de azt tudom, hogy jövőre, és azután is, karácsonykor csak egy egyszerű betlehemet fogok állítani, SEMMI MÁST karácsonykor!

Nekem az „etalon”, a példakép Szent Ferenc, és néhány további szent, mint például Don Bosco, Néri Szent Fülöp, Teréz anya vagy Bőjte Csaba. Hogy lehet egy istállóban megszületett Messiásról beszélni a szokásos „díszlet” mellett, és hirdetni azt, amit Jézus tanított és élénk élt?

Már nem kívánok áldott karácsonyt, mivel e sorokat december 26-ról 27-re virradó éjszaka írom (vagyis súgja a Szentlélek), hanem azt kívánom, hogy mindenkinek szülessen meg a szívében Jézus! Gondolom, hogy másnak is csak CSENDBEN tud megszületni. És álljunk ki ebből színházból, vagy nem is tudom minek nevezzem? Ámen.

2019. december 27., 1 óra 35 perc.

Debreczeni Zsuzsa

ELŐFIZETÉS

Tisztelettel kérjük Olvasóinkat, hogy legkésőbb **2021. január 31-ig** újítsák meg előfizetésüket. A lap ára most nem változik, az éves előfizetés **2.000,- Ft** lesz, illetve annak, aki postán kéri, a – minden évben emelkedő – postaköltséggel együtt **4.000,- Ft**.

A befizetés lehetőség szerint **banki átutalással** a lapot terjesztő **KISZE Bt.** számlájára (számlaszám: 10918001-00000057-09540006), vagy az Unicredit Bank bármely fiókjában a fenti számlára történő **pénztári befizetéssel** történjen. Rózsaszín **belföldi postautalvánnyal** is lehet, ekkor a **KISZE Bt.** a címzett, és a **bankszámlaszámot** kell feltüntetni. Mindhárom esetben kérjük közölni az előfizető nevét, címét, és azt, hogy „Érted vagyok”-előfizetés. – A terjesztéssel kapcsolatos bármilyen ügyben Gromon András főszerkesztőtől lehet tájékoztatást kérni.

Együttal tájékoztatjuk kedves Olvasóinkat, hogy ebben az évben a járványhelyzet által okozott nyomdai bonyodalmak miatt küldtünk együtt két-két lapszámot, és ez nagy valószínűséggel így lesz majd a járvány megszűnéséig. Köszönjük megértésüket!